

Наталія Коломієць,

*к.пед.н., доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості
імені Павла Тичини, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФІНСЬКОГО ПІДХОДУ ДО СИСТЕМИ ОСВІТИ

В даний час в нашій країні відбуваються суттєві зміни в освітній системі. Одним із завдань сучасної національної школи є розкриття потенціалу всіх учасників педагогічного процесу, надання їм можливості прояву творчих здібностей. У гуманістичній парадигмі освіти ключовою є ідея про те, що сучасна освіта покликана, перш за все, зберегти унікальність особистості і направити її розвиток таким чином, щоб сформувати соціально корисну і успішну особистість.

Потреба в якійсній освіті активізувала вивчення науковцями досвіду різних країн, зокрема проведення міжнародних порівняльних досліджень (PISA, TIMSS тощо). За даними цих досліджень, перші позиції щодо забезпечення якості загальної освіти серед країн Заходу посідає Фінляндія [1]. Цей факт стимулює науковців до вивчення системи освіти Фінляндії. Проаналізуємо ключові особливості освітньої системи Фінляндії.

Школи в Фінляндії – як державні, так і приватні – фінансуються урядом в рівному обсязі і послуги надають однакові. Обов'язковою є дев'ятирічна освіта. В подальшому дороги випускників розходяться. Одні йдуть в гімназію, де поповнюють знання ще три роки, і після цього, якщо бажають, можуть вступити в будь-який заклад вищої освіти. Інші ж подають документи до установ професійно-технічної освіти, а потім або йдуть працювати, або вступають до закладів вищої професійної освіти, де терміни навчання складають від трьох до п'яти років [2].

Характерна особливість освітньої системи Фінляндії – система вищої освіти поділяється на дві гілки. Одна – університети, інша – заклади вищої професійної освіти. Університети націлені в основному на науково-дослідницьку

діяльність. Тут можна отримати як вчений ступінь бакалавра (три роки), так і магістра (п'ять років). Заклади вищої професійної освіти орієнтовані на підготовку кадрів для виробництва і соціальної сфери.

Вчитися в університет йдуть після навчання в гімназії, у заклади вищої професійної освіти – після закінчення середніх освітніх установ. Але всі ланки фінської системи профосвіти пов'язані, і вступити з установи професійної освіти в університет теж можна, необхідно лише пройти додаткову підготовку. У гімназистів також є можливість отримати робітничу професію, але вчитися в цьому випадку доведеться не три, а чотири роки.

До професійної орієнтації випускників у Фінляндії підходять дуже серйозно. Ось один показовий факт: якщо учень, закінчивши дев'ятий клас, так і не зрозумів, чим він буде займатися в житті, йому дається ще один рік для професійного самовизначення. Протягом цього періоду з ним і подібними активно працюють професійні консультанти.

У шкільні консультанти беруть в основному людей з університетською освітою, тому що на них покладається дуже велика відповідальність. По-перше, далеко не всі випускники знають, чого вони хочуть, по-друге, не кожен адекватно оцінює свої можливості і, по-третє, крім бажання випускника, є ще потреби в кадрах держави. Незважаючи на труднощі, консультанти повинні домагатися, щоб вибір зробив кожен дев'ятикласник.

Як результат грамотно налаштованої роботи курсів професійної орієнтації, співпраці професіоналів, система середньої професійної освіти у Фінляндії популярніша вищої. Зокрема: курси професійної орієнтації починаються в Фінляндії з сьомого класу. І вони обов'язково включають період введення в трудове життя, що становить, як правило, один-три тижні, протягом яких підлітки працюють по-справжньому. Можливість зробити щось матеріальне своїми руками дуже сильно впливає на професійне самовизначення. У восьмому класі вивчаються питання побудови кар'єри, а в дев'ятому до процесу вибору професії підключаються співробітники кадрових служб підприємств і служб по найму. Врешті-решт, престиж, попит на ринку праці на певну робочу професію

молодь може визначити за розміром заробітної платні. Робочі професії у Фінляндії оплачуються добре.

Аналіз фінського досвіду показав, що різнопланова і тонка профорієнтаційна робота може стати одним з хороших способів вирішення великого державного замовлення – масової підготовки фахівців з середньою професійною освітою, без яких навряд чи зможе існувати економіка майбутнього.

Наша задача як педагогів, науковців зберегти й надалі зміцнювати сильні сторони національної системи освіти, удосконалюючи її сучасними і перспективними зарубіжними освітніми системами, включаючи фінську. Врешті-решт, мета як вітчизняної, так і прогресивних освітянських систем єдина: створення для молодих людей умов, щоб стати реалізованими особистостями, гуманними та продуктивними громадянами демократичного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Волинець Л. Принципи освітньої політики Фінляндії щодо забезпечення якості загальної середньої освіти. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2013. № 1(15). С.69-75.
2. Салберг Пасі Фінські уроки 2.0: Чого може навчитися світ з освітніх змін у Фінляндії. Харків: Ранок, 2019. 240 с.

